

LÄNSSTYRELSEN
VÄSTRA GÖTALANDS LÄN

Naturvårdsenheten
Tord Wennerblom
0521-60 5464

BESLUT
2011-12-15

Diarienummer
511-70728-2006

Sida
1(9)

Beslut om bildande av naturreservatet Ånäsebäcken i Bengtsfors kommun

Innehåll

Beslut om bildande m.m.
Syfte
Beslut om föreskrifter
Beskrivning av naturreservatet
Planeringsbakgrund
Ärendets handläggning
Skälen för beslut
Upplysningar

Bilagor

Bilaga 1. Beslutskarta
Bilaga 2. Översiktskarta
Bilaga 3. Skötselplan
Bilaga 4. Sakägarförteckning från Lantmäteriet
Bilaga 5. Besvärshänvisning
Bilaga 6. Sändlista

Administrativa uppgifter

Namn	Naturreservatet Ånäsebäcken
NVR ID	2025949
Län	Västra Götalands län
Kommun	Bengtsfors kommun
Ungefärlig mittpunkt	130036 – 653411 (RT90)
Fastigheter och ägare	Flaterud 1:41, Naturvårdsverket. Därutöver en oregistrerad marksamfällighet med 20 deläggande fastigheter. Se även fastighetsförteckning från Lantmäteriet, bilaga 4.
Nyttjanderättsinnehavare	Se fastighetsförteckning från Lantmäteriet, bilaga 4.
Areal (ha)	26
Förvaltare	Västkuststiftelsen
Natura 2000-beteckning	SE0530 129 Råvarp (mindre del av)
Naturgeografisk region	Dalslands kuperade skogslandskap
Objektskategori	Sö; Skog av särskilt värde för flora och fauna
IUCN-kategori	Ia Strikt naturreseptat

Beslut om bildande m.m.

Länsstyrelsen förklarar det område som avgränsats på kartan i bilaga 1 som naturreservat. Beslutet är fattat med stöd av 7 kap 4 § miljöbalken (1998:808).

Naturreservatets gränser ska märkas ut i terrängen.

Namnet ska vara Naturreservatet Ånäsebäcken.

Länsstyrelsen fastställer skötselplanen i bilaga 3. Beslutet är fattat med stöd av 3 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m.

Länsstyrelsen utser Västkoststiftelsen som förvaltare av naturreservatet. Beslutet är fattat med stöd av 21 § förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m..

Syfte

Syftet med naturreservatet är att:

- Bevara livsmiljöerna i ravinskogen i gynnsamt tillstånd.
- Bevara och utveckla naturvärden knutna till gamla lövträd och hävdgynnad flora.
- Murken ved, gamla träd, variation i trädslag och ljusöppna luckor i skogen ska förekomma rikligt.
- Friluftsliv som grundar sig på allemansrätten ska kunna bedrivas i hela naturreservatet, och besökaren ska kunna se och uppleva områdets typiska livsmiljöer och arter.
- Bevara och utveckla livsmiljöer för följande fågelarter som ingår i EU:s nätverk av Natura 2000-områden, i gynnsamt tillstånd: bivråk, järpe, sparvuggla, spillkråka och vitryggig hackspett.

Beslut om föreskrifter

Länsstyrelsen beslutar att följande föreskrifter ska gälla i naturreservatet. Beslutet är fattat med stöd av 7 kap 5, 6 och 30 §§ miljöbalken.

A. Föreskrifter om inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden (7 kap 5 § miljöbalken)

Det är förbjudet att inom naturreservatet:

1. Uppföra byggnad eller anläggning.
2. Anlägga väg.
3. Anlägga luft- eller markledning.
4. Anordna upplag.
5. Borra, gräva, schakta, utfylla, tippa, dika eller dämna.
6. Avverka eller utföra annan skogsbruksåtgärd.
7. Ta bort eller upparbeta dött träd eller vindfälle.

Föreskrifter enligt A ovan gäller inte i följande fall:

- När förvaltaren, eller den förvaltaren utser, utför åtgärder som behövs för naturreservatets vård och skötsel.
- Vid underhåll av befintliga vägar, vilket bl.a. innebär att träd som faller över väg får avlägsnas för att läggas vid sidan av vägen.

B. Föreskrifter om skyldighet att tåla visst intrång (7 kap 6 § miljöbalken)

Fastighetsägare och innehavare av särskild rätt ska tåla att följande anordningar utförs och att följande åtgärder vidtas.

1. Märka ut naturreservatet i terrängen.
2. Anläggning av parkeringsplats, vandringsled och eldstad samt sätta upp informationstavla.
3. Genomföra gallring, röjning, slåtter och betesdrift.
4. Genomföra undersökningar av djur- och växtarter samt av mark- och vattenförhållanden.

I den till detta beslut hörande skötselplanen (bilaga 3) framgår i detalj var anordningar ska utföras och åtgärder vidtas.

C. Ordningsföreskrifter om rätten att färdas och vistas inom naturreservatet samt om ordningen i övrigt inom naturreservatet (7 kap 30 §)

Det är förbjudet att inom naturreservatet:

1. Framföra motordrivet fordon annat än i samband med uttransport av fällt vilt med s.k. älghugare eller motsvarande.
2. Övernatta i husvagn eller husbil.
3. Samla, plocka eller gräva upp kärlväxter, mossor, lavar och svampar. Bär, matsvamp och ej fridlysta blommor får dock plockas för privat bruk.
4. Utplantera växt- eller djurart.
5. Sätta upp tavla, plakat, affisch, skylt eller göra inskrift.

Det är vidare förbjudet att utan Länsstyrelsens tillstånd:

6. Anordna idrottstävlingar, lägerverksamhet eller andra arrangemang för fler än 50 personer.

Föreskrifter enligt C ovan gäller inte i följande fall:

- När förvaltaren, eller den förvaltaren utser, utför åtgärder som behövs för naturreservatets vård och skötsel.
- När Länsstyrelsen, eller den Länsstyrelsen utser, genomför naturinventeringar vilka även kan innebära insamling av arter i vetenskapligt syfte.

Beskrivning av naturreservatet

Naturreservatet består av två delområden. Det största är ca 23 ha och utgörs av Ånäsebackens västra ravinsystem och skogen väster om detta upp till väg 2218. Det andra är ca 3 ha och utgörs av lövskog i Ramdalen.

Bäckravinen är mycket naturskön och artrik, med ett vackert vattenfall och rika livsmiljöer i form av fuktiga block och bergväggar samt rikligt med död ved. Här finns flera rödlistade arter och signalarter av mossor och kärlväxter. Naturvärdena är kopplade till såväl löv- som barrträd. I naturreservatet är marken bitvis mycket kalkrik tack vare Dalformationens berggrund, vilket också avspeglas i floran. I skogen väster om bäckravinen bryter denna flora fram i gläntor och stigar. I området förekommer en del äldre lövträd med rik lavflora. En del äldre spärrkroniga ekar visar på ett betydligt öppnare landskap tidigare. I nuläget varvas gammal ängsgranskog med täta lövsuccessioner, som i områdets nordvästra del övergår i barrblandskog. Skogens naturvärden ligger främst i de äldre lövträden samt i den hävdgynnade flora som ännu finns kvar i luckor och gläntor. Med rätt skötsel kan båda dessa värden förstärkas och bevaras. Enligt häradskartan från 1890-talet var området väster om Ånäsebäcken och delområdet i Ramdalen sammansatt av ängsmark med lövträd, små åkerlappar samt blandskog som med all sannolikhet användes för bete. Skogen är bitvis mycket strövvänlig och Ånäsebäckens ravin bjuder på spännande vyer om man följer dess lopp. En del stigar finns redan som nyttjas av boende i området.

Skogsbruk har bedrivits i delar av området i sen tid. Vindfällan har avlägsnats och mindre avverkningar har gjorts som lämnat plats åt spontan föryngring som domineras av olika lövträd och buskar som hassel och skogstry.

En mer utförlig beskrivning av området lämnas i skötselplanen.

Planeringsbakgrund

Riksintressen m.m.

Naturreservatet ligger inom område av riksintresse för naturvård (NRO 14029 Dalformationens landskap) respektive friluftsliv (FP1 Dalslands sjö- och kanalsystem). Hela naturreservatet omfattas av särskilda bestämmelser för hushållning med mark och vatten enligt 4 kap §§ 1-3 miljöbalken.

Internationell betydelse

En mindre del av naturreservatet ingår i Natura 2000-området Råvarp (SE0530129), som består av 13 delområden runt sjöarna Råvarp, Åklång och Köttsjön. Det främsta syftet med Natura 2000-området är att nå eller upprätthålla gynnsam bevarandestatus för områdets utpekade fågelfauna.

Översiktsplan

I Bengtsfors kommun översiktsplan, antagen 1994 och aktualitetsförklarad 1999, är ovan nämnda riksintressen utpekade. Beträffande bebyggelseutvecklingen pekas det område naturreservatet omfattar ut som zon för kompletteringsbebyggelse. I Vindbruksplan för Dalsland del Bengtsfors (21 september 2011, KF § 118) är området utpekade som olämpligt för vindkraft.

Befintliga områdesskydd

Del av Ånäsebäckens ravinskogar är biotopskyddsområde (Skogsstyrelsen, 1997). För strandzonen öster om bäcken (utanför naturreservatet) har Skogsstyrelsen 1998 tecknat naturvårdsavtal med berörd markägare.

Ärendets handläggning

Länsstyrelsen initierade 2006 en utredning om bildande av naturreservat i delar av området Ramdalen-Flaterud. Utredningsområdet var relativt stort. I samband med denna utredning förvärvade Naturvårdsverket större delen av den mark som ingår i naturreservatet. Delområdet vid Ramdalen erhöll dock Naturvårdsverket som arvsavstående från Allmänna arvsfonden.

I naturreservatet ingår även en liten oregistrerad samfällighet som tillkom vid laga skifte år 1834. Lantmäteriet har, på Länsstyrelsens uppdrag, utrett ägoförhållandena för denna. Enligt lantmäterihandlingar var syftet med samfälligheten "lertag". Samfälligheten är ca 0,08 ha stor och utgör således 0,3 procent av naturreservatets totala areal. Den är markerad i beslutskartan, bilaga 1. Till samfälligheten hör en väg till detta "lertag". Vägen syns inte längre i terrängen, men den gick från "lertaget" ungefär till den väg som idag utgör väg 2218. Det är 20 deläggande fastigheter i samfälligheten, se Lantmäteriets fastighetsförteckning i bilaga 4.

Därutöver berörs naturreservatet av vägsamfälligheten Ramdalen GA:1, som är den befintliga vägen från väg 2218 ner till Ramdalen.

Delägare i ovanstående samfälligheter har, som berörda mark- och sakägare, förelagts enligt 24 § förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. att yttra sig över förslag till beslut med föreskrifter och skötselplan. Föreläggandet har skett genom kungörelsedelgivning.

Bengtsfors kommun, Skogsstyrelsen och Sveriges Geologiska Undersökning har fått förslaget för samråd enligt 25, 25a och 26 §§ förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. .

Västkuststiftelsen, SNF Norra Älvsborg, Nordals naturskyddsförening, Trafikverket, Dalslands miljökontor och LRF Väst har fått förslaget för kännedom och eventuellt yttrande.

Bengtsfors kommun, Skogsstyrelsen, Dalslands miljönämnd, och Mikael Gustavsson (Flaterud 1:4) tillstyrker eller har inget att erinra mot naturreservatet. Sveriges Geologiska Undersökning (SGU) har inte heller något att erinra mot naturreservatet men anser att föreskrifterna bör utformas så att begränsad provtagning av jordlager och berggrund för karterings-, forsknings- eller prospekteringsändamål kan utföras efter särskilt tillstånd. Länsstyrelsen bedömer dock att sådana åtgärder i prospekteringsändamål inte är förenligt med naturreservatets syfte. I den mån SGU ser behov av provtagning för karterings- eller forskningsändamål, och som kan anses stå i konflikt med föreskrift A.5, får frågan bli föremål för dispensprövning.

I övrigt har inga yttranden kommit till Länsstyrelsen.

Skälen för Länsstyrelsens beslut

Enligt de urvalskriterier som anges i Strategi för formellt skydd av skogsmark i Västra Götalands län (2006) har reservatsbildning vid Ånäsebäcken hög prioritet. Området har höga naturvärden på beståndsnivå, vilket har visats i nyckelbiotopsinventering, lövskogsinventering samt den naturvärdesinventering som föregick reservatsbildningen 2006. Området innehåller därtill flera prioriterade skogstyper så som triviallövskog med ädellövinslag samt skogar med hög bonitet i form av ängsgranskog. Naturreservatet Ånäsebäcken kommer att fylla en viktig funktion som värdekärna i landskapet, där livsutrymme erbjuds sådana arter som inte är konkurrenskraftiga i ren produktionsskog. Tillsammans med frivilliga avsättningar och naturvårdsavtal som omkringliggande markägare gjort, samt generell hänsyn i skogsbruket i närområdet kan dessa arter ges möjligheter att överleva.

Miljömål

Naturreservatet utgör ett led i arbetet med att uppnå det av riksdagen antagna miljömålet Levande skogar.

Intresseprövning

Med hänsyn till områdets värden och naturreservatets syften kommer pågående markanvändning att avsevärt försvåras. Länsstyrelsen bedömer att områdets värden bäst ges ett långsiktigt skydd genom bildande av naturreservat. Föreskrifterna är anpassade till naturreservatets syften och värden. De är främst avsedda att begränsa skador på mark, vatten samt växt- och djurliv. Vid en avvägning mellan enskilda och allmänna intressen i enlighet med 7 kap 25 § miljöbalken finner Länsstyrelsen att föreskrifterna inte går längre än vad som krävs för att syftet med skyddet ska tillgodoses.

Hushållningsbestämmelser

Naturreservatsbildningen är förenlig med hushållningsbestämmelserna för mark- och vattenområden enligt 3 och 4 kap. miljöbalken och med den för området gällande översiktsplanen.

Upplysningar

Dispens från föreskrifterna m.m.

Om det finns särskilda skäl får Länsstyrelsen medge dispens från föreskrifterna för naturreservatet. Dispens får dock inte lämnas för åtgärder som strider mot syftet med reservatet. Om det finns det synnerliga skäl får Länsstyrelsen helt eller delvis upphäva beslutet om naturreservatet (7 kap 7 § miljöbalken).

Annan lagstiftning gäller som vanligt

Vid sidan av föreskrifterna för naturreservatet gäller annan lagstiftning som vanligt. Lagar och föreskrifter som bedöms vara av särskild betydelse för att syftet med naturreservatet ska uppnås är t.ex. följande:

- För att bedriva verksamheter eller vidta åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i Natura 2000-området krävs tillstånd. Undantag är verksamheter eller åtgärder som direkt hänger samman med, eller är nödvändig för, skötseln och förvaltningen av det särskilda bevarandeområdet. Länsstyrelsen får lämna tillstånd endast om vissa villkor är uppfyllda. (7 kap 28a, 28b och 29 §§ miljöbalken).
- Regler om körning i terräng i terrängkörningslagen och terrängkörningsförordningen.
- Regler om fridlysning av växter och djur i miljöbalken och artskyddsförordningen.

Förvaltare och förvaltningsuppgifter

- Förvaltare för naturreservatet är Väst kuststiftelsen.
- Naturreservatets gränser märks ut i terrängen genom förvaltarens försorg enligt anvisningar av Naturvårdsverket.
- Förvaltningen bedrivs enligt den skötselplan som fastställts av Länsstyrelsen. Skötselplanen ska ligga till grund för naturreservatets skötsel och ska vid behov revideras.

Ersättningstalan

Om överenskommelse om ersättning inte kan träffas, måste sakägare som vill göra anspråk på ersättning eller inlösen väcka talan i Miljödomstolen som får avgöra ersättningsfrågan. Sådan talan måste enligt 31 kap 13 § miljöbalken lämnas in till Miljödomstolen inom ett år efter att detta beslut vunnit laga kraft, i annat fall förlorar sakägaren rätten till ersättning.

Kungörelse

Beslutet ska kungöras i länets författningssamling och i Dalslänningen, Nya Wermlands-Tidningen och GöteborgsPosten.

Föreskrifterna enligt 7 kap 30 § miljöbalken träder i kraft den dag som framgår av kungörelsen i Länsstyrelsens författningssamling och gäller omedelbart även om de överklagas.

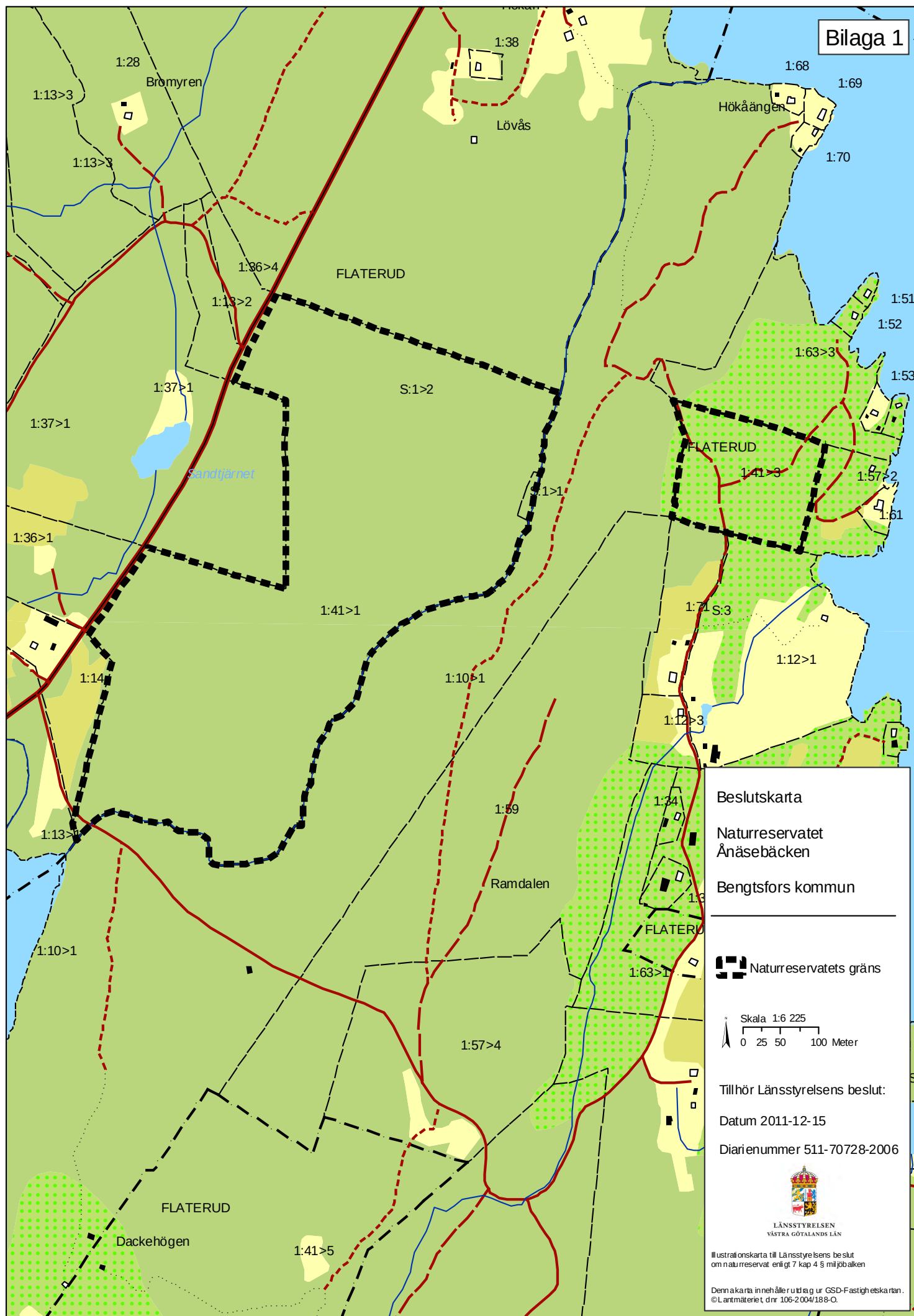
Hur man överklagar

Detta beslut kan överklagas hos regeringen, se bilaga 5, formulär O4:1.

I detta ärende har länsöverdirektör Agneta Kores beslutat. Naturvårdshandläggare Tord Wennerblom har varit föredragande. I handläggningen har också deltagit naturvårdsdirektör Sven Swedberg, antikvarie Lisa Ragnarsson, arkitekt Matilda Wirebro, länsjurist Jonas Ledelius samt funktionschef Johan Jannert.

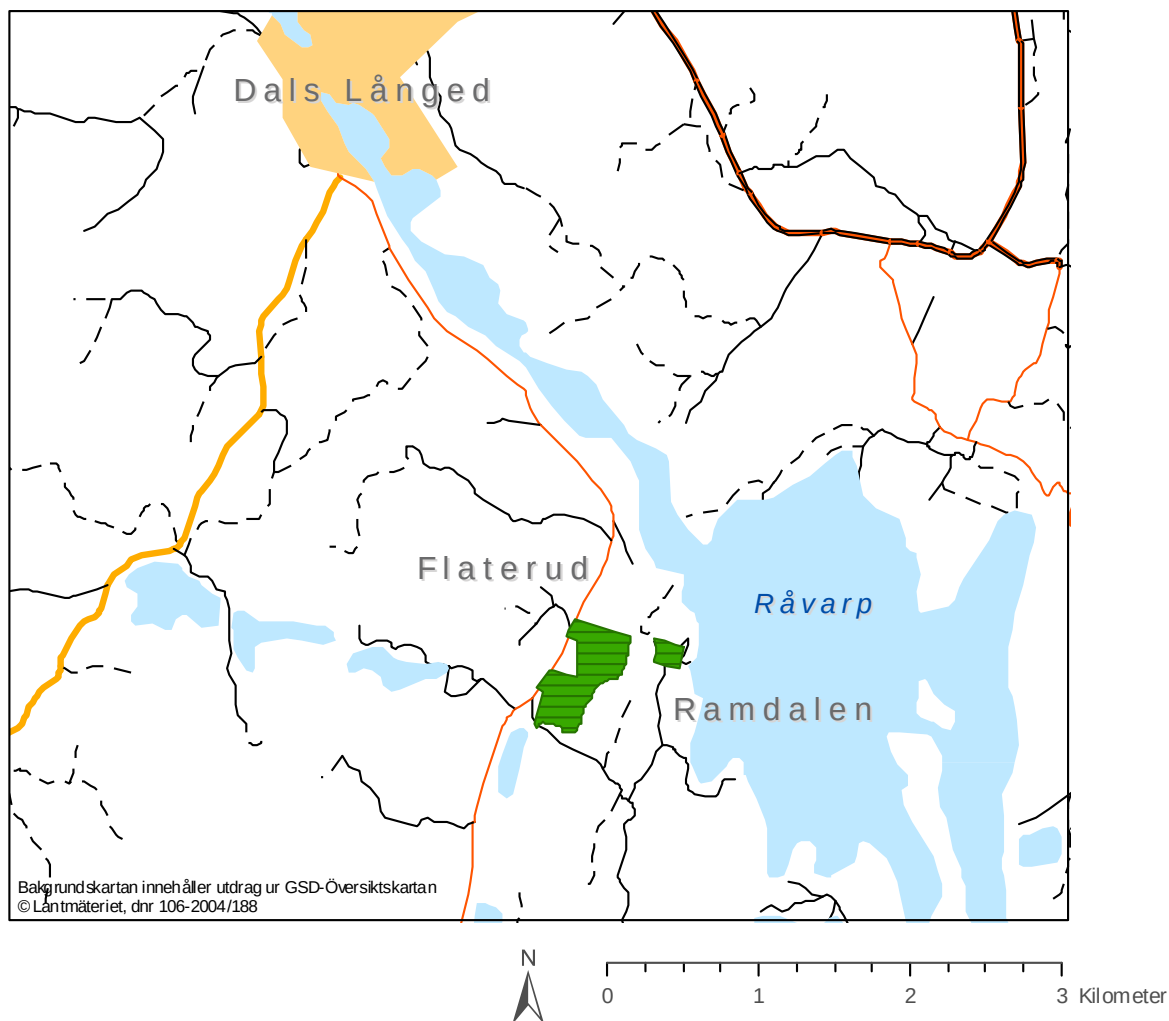
Agneta Kores

Tord Wennerblom

ÖVERSIKTSKARTA

Naturreservatet Ånäsebäcken Bengtsfors kommun

LÄNSSTYRELSEN
VÄSTRA GÖTALANDS LÄN

Naturvårdsenheten
Tord Wennerblom

2011-12-15

511-70728-2006

Sida
1(19)

Bilaga 3

Skötselplan för naturreservatet Ånäsebäcken i Bengtsfors kommun

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

DEL A – BESKRIVNING	3
1. Syfte	3
2. Beskrivning av området	3
2.1 Uppgifter om naturreservatet	3
2.2 Allmän beskrivning av området	4
2.3 Historisk och nuvarande mark- och vattenanvändning	4
2.4 Områdets bevarandevärden	5
2.5 Byggnader m.m.	8
DEL B – SKÖTSEL	9
3. Skötsel och bevarandemål	9
3.1 Riktlinjer för skötseln i reservatet	9
3.2 Utgångspunkter vid indelning av skötselområden	9
3.3 Skötselområden med mål och åtgärder	10
3.4 Forn- och kulturminnesvård	16
4. Friluftsliv	17
5. Gränsmarkering	18
6. Uppföljning	18
6.1 Uppföljning av skötselåtgärder	18
6.2 Uppföljning av bevarandemål och gynnsamt tillstånd	18
6.3 Revidering av skötselplanen	18
7. Sammanfattning av planerad förvaltning	18
8. Referenser	19

BILAGOR

- 3 A Karta över skötselområden och anordningar för friluftsliv
- 3 B Karta över naturtyper
- 3 C Karta över Natura 2000-naturtyper

Inledning

Skötselplanen beskriver vad som ska göras i naturreservatet, när och hur ofta det ska göras. Den fastställer också vad som är viktigast att göra om reservatsförvaltaren, d v s den som är ansvarig för naturreservatets skötsel, behöver prioritera. Förutom reservatsförvaltaren vänder sig skötselplanen till tidigare markägare och andra intressenter.

Länsstyrelsen har ett övergripande ansvar för skötseln i naturreservatet. Länsstyrelsen har också ansvar för tillsynen. Förvaltningen kan överlåtas till andra, i detta fall till Västkuststiftelsen. De praktiska skötselåtgärderna kan komma att utföras av tidigare markägare, lokala entreprenörer eller andra som förvaltaren tecknar skötselavtal med.

Skötselplanen är uppdelad del A och B. Del A är en beskrivande del. Där anges bland annat naturreservatets syften och vilka natur- och bevarandevärden som finns i naturreservatet. Del B beskriver naturreservatets bevarandemål och hur naturreservatet ska skötas.

DEL A – BESKRIVNING

1. Syfte

Syftet med naturreservatet är att:

- Bevara livsmiljöerna i ravinskogen i gynnsamt tillstånd.
- Bevara och utveckla naturvärden knutna till gamla lövträd och hävdgynnad flora.
- Murken ved, gamla träd, variation i trädslag och ljusöppna luckor i skogen ska förekomma rikligt.
- Friluftsliv som grundar sig på allemansrätten ska kunna bedrivas i hela naturreservatet, och besökaren ska kunna se och uppleva områdets typiska livsmiljöer och arter.
- Bevara och utveckla livsmiljöer för följande fågelarter som ingår i EU:s nätverk av Natura 2000-områden, i gynnsamt tillstånd: bivråk, järpe, sparvuggla, spillkråka och vitryggig hackspett.

2. Beskrivning av området

2.1 Uppgifter om naturreservatet

Namn	Naturreservatet Ånäsebäcken
NVR ID	2025949
Län	Västra Götalands län
Kommun	Bengtsfors kommun
Ungefärlig mittpunkt	130036 – 653411 (RT90)
Fastigheter och ägare	Flaterud 1:41, Naturvårdsverket. Därutöver en oregistrerad marksamfällighet med 20 delägande fastigheter. Se även fastighetsförteckning från Lantmäteriet, bilaga 4.
Nyttjanderättsinnehavare	Se fastighetsförteckning från Lantmäteriet, bilaga 4.
Areal (ha)	26
Förvaltare	Västkoststiftelsen
Natura 2000-beteckning	SE0530 129 Råvarp (mindre del av)
Naturgeografisk region	Dalslands kuperade skogslandskap
Objektskategori	Sö; Skog av särskilt värde för flora och fauna
IUCN-kategori	Ia Strikt naturreservat

Tabell 1: Markslag och naturtyper som ska rapporteras till Naturvårdsverket. Målarealerna är de som förväntas efter eventuella restaurerings- och skötselåtgärder.

¹ Kartering av skyddade områden (KNAS), (Naturvårdsverket 2003)

² Sydsvenska lövskogar och andra lövbärande marker (Löfgren & Andersson 2000)

³ Inventering av ängs- och hagmarker (Naturvårdsverket 1987)

⁴ Redovisning av 2004 års bidrag (Naturvårdsverket 2004)

⁷ Biotopkartering – vattendrag (Halldén et al. 2002)

Markslag och Naturtyp	Areal år 2011 (ha)	Målareal (ha)
Barrskog	15	10
Granskog ¹	1,9	1,4
Barrblandskog ¹	3,1	0
Lövblandade barrskogar ¹	9,6	8,6
Lövskog	4,3	8,9
Triviallövskog ¹	2,8	6,0
Triviallövskogar med ädellövsinslag ¹	1,5	2,9
Sumpskog:	0,7	0,7
Lövsumpskog ¹	0,3	0,3
Barrsumpskog ¹	0,4	0,4
Hygge¹	4,7	0
Ungskog	1,6	0
Naturbetesmark³ (betesmark på in- äga eller utmark)	0	6,3
Buskrik och trädbärande utmark	0	6,3
Vattendrag⁷	0,14	0,14
Forsande	0,14	0,14
Parkeringsplats	0,04	0,04

Kod	Natura 2000-habitat	Areal år 2011 (ha)	Målareal (ha)
3260	Vattendrag med akvatiska mossor	0,14	0,14
9010	Västlig taiga*	3,7	3,7
9070	Trädklädd betesmark	0	17
9080	Lövsumpskog*	0,3	0,3

2.2 Allmän beskrivning av området

Området är beläget ca 5 km sydväst om Dals Långed, väster om sjön Råvarp i Bengtsfors kommun. Väg 2218 mellan Dals Långed och Åsensbruk passerar området på västra sidan. Mellan vägen och bäcken reser sig området mjukt med branter på båda sidor, och i nordväst erbjuds vacker utsikt över sjön.

2.3 Historisk och nuvarande mark- och vattenanvändning

Enligt Häradskartan från 1890-talet bestod området väster om bäcken av utmarker med lövträd som betades. De lägre liggande markerna var dock ängsmark, även denna med lövträd på, och några små åkerytor finns även utmärkta. Detta stämmer överens med landskapet i stort, där de bördigare markerna användes till åkerbruk och slåtter, medan betesdjuren gick fritt på utmarkerna. Från utmarkerna hämtades även bland annat ved och virke, och även dessa var i högsta grad påverkade av människans brukande. Landska-

pet var betydligt öppnare under denna tid och andelen barrträd mycket liten i jämförelse med nuvarande förhållanden.

Tidigare ängs- och åkermark har sedermera planterats igen med gran, och utmarkerna glesa trädskikt har ersatts med betydligt tätare skog, främst genom spontan igenväxning. I området har sedan bete och slåtter upphörde bedrivits ett lågintensivt skogsbruk. Mindre ytor har avverkats eller gallrats och vindfällan har tagits tillvara. Tidigare markägares intresse för jakt och skogens estetiska värden har präglat området.

2.4 Områdets bevarandevärden

Naturreservatet utgör en del i ett större område med höga natur- och kultur- miljövärden där diskussioner mellan markägare och myndigheter under flera år pågått kring hur dessa värden bäst bevaras utan att förhindra brukande och minska livskvaliteten för boende i området (Länsstyrelsen i Västra Götalands län, 2009). Skötseln av reservatet ska därför i så hög grad som möjligt ske i dialog med tidigare markägare samt boende i närområdet, och fungera som en resurs för dessa vad gäller t.ex. möjligheter till bete och rekreation. Naturreservatet kommer på sikt att utgöra en värdekärna för hela landskapet där naturvärden kan maximeras. På så vis kommer naturreservatet även ha en viktig funktion som resursområde för de naturvärden i form av skyddsvärda arter och livsmiljöer som även finns utspridda i landskapet i övrigt.

I dagsläget håller området framför allt höga naturvärden i Ånäsebäckens branta ravin, och i form av rester av hävdgynnad flora och äldre lövträd. Kulturhistoriska bevarandevärden finns i form av spår av tidigare hävdat landskap, men kunskapen om enskilda lämningar är bristfällig. För friluftslivet finns spännande miljöer att utforska längs med bäcken och i skogen.

2.4.1 Biologiska bevarandevärden

Området vilar på Dalformationens kalkrika bergrund, vilket avspeglas i dess flora. Flera sällsynta lavar och mossor finns i området, främst knutna till äldre lövträd och till kalkbranter. Såväl de äldre lövträden samt en del av den värdefulla floran är en rest av tidigare hävd av landskapet, och är beroende av fortsatt hävd för att inte försvinna på sikt. De grova och spärrgreniga ekar som finns här och där i området vittnar om att ha vuxit upp i ett betydligt öppnare landskap och håller på att konkurreras ut av den tätande skogen runtom. En del sådana träd är redan döda eller döende och erbjuder rika livsmiljöer i form av död ved i olika stadier.

Ånäsebäckens ravinsystem erbjuder en varierad och fuktig miljö, med flacka sumpskogspartier, otillgängliga branter med rikligt med död ved samt en sträcka med forar och fall. Det är både en spännande miljö för besökare och en värdefull livsmiljö för en mångfald av arter såväl i vattnet, på land och i trädskiktet.

En mindre del av den tidigare ängsmarken är nu bevuxen med äldre gran-skog. Denna ängsgranskog har en fin lundflora i luckor och längs stigar, och såväl markskikt som trädskikt är på väg att utveckla fina naturvärden med granarnas stigande ålder.

En del av området närmast Ånäsebäcken ingår i Natura 2000-området SE0530129 Råvarp som ett av 13 delområden om totalt 226 ha. Bevarandeplanen för detta Natura 2000-område pekar ut fågelarterna bivråk, järpe, sparvuggla, spillkråka och vitryggig hackspett som särskilt viktiga att bevara. Det innebär inte att samtliga av dessa Natura 2000-arter finns i samtliga delområden, men att det främsta syftet med Natura 2000-området i sin helhet är att nå eller upprätthålla gynnsam bevarandestatus för arterna. Uppgift saknas om någon av de utpekade fågelarterna i nuläget häckar vid Ånäsebäcken.

Området är även av intresse för åtgärdsprogrammet för vitryggig hackspett och dess livsmiljöer. Det är framför allt i Ånäsebäckens ravin som de bästa livsmiljöerna finns idag, med dess rikliga tillgång på död ved samt lövrika branter. Området i sin helhet har dock stor potential att utveckla fina löv-skogsmiljöer om man gynnar asp, björk, al och sälg på bekostnad av gran, samt påskyndar bildandet av död ved.

Tabell 2. Förekomst av

- signalarter (S), arter som används för att lokalisera och urskilja skogar med höga naturvärden (Skogsstyrelsen, Nitare 2000)
- rödlistade arter uppdelade enligt Artdatabankens kategorier: Försvunnen (RE); Akut hotad (CR); Starkt hotad (EN); Sårbar (VU); Missgynnad (NT); Kunskapsbrist (DD), (Gärdefors 2005)

Flertalet uppgifter kommer från inventering som gjordes vintern 2006/07 inom värdekärnor i Ramdalen-Dackehögen-Heden-området. Inom naturreservatet inventerades då endast Ånäsebäckens ravinskogar, dvs skötselområde 1.

Art	Kategori	Skötselområde	Källa och år
Mossor			
<i>Anastrophyllum hellerianum</i> vedtrappmossa	NT 4	1	HW 06, TH 82
<i>Calypogeia azurea</i> blå säckmossa	NT	1	TH 82
<i>Cephalozia catenulata</i> stubbtrådmossa	NT	1	TH 82
<i>Cololejeunea calcarea</i> spindelmossa	VU	1	TH 82
<i>Conocephalum conicum</i> coll. rutlungmossa	S	1	HW 06
<i>Hygrohypnum eugyruim</i> skogsbäckmossa	NT	1	TH 82
<i>Rhytidiadelphus subpinnatus</i> skogshakmossa	S	1	HW 06
<i>Tritomaria exsecta</i> skugglobmossa	VU	1	TH 82
<i>Weissia rutilans</i> stor krusmossa	NT	1	HW 06
Lavar			
<i>Arthonia spadicea</i> glansfläck	S	1	SH 06
<i>Collema subnigrescens</i> aspgelélav	NT	1	SH 06
<i>Lobaria pulmonaria</i> lunglav	NT	1	SH 06
<i>Parmeliella triptophylla</i> korallblylav	S	1	SH 06
Kärlväxter			
<i>Bromopsis benekenii</i> strävlost	NT	1	SH 06
<i>Festuca altissima</i> skogssvingel	NT	1	SH 06, BL 94

<i>Galium odoratum</i> myskmadra	S	1	SH 06, BL 94
<i>Hepatica nobilis</i> blåsippa	S	1	SH 06
<i>Lathyrus vernus</i> vårärt	S	1	SH 06, BL 94
<i>Sanicula europaea</i> sårläka	S	1	SH 06
<i>Saxifraga osloënsis</i> hällebräcka	NT	1 vid övre fallet	Anders Bertilsson 01, "LG&KHL" 75
Svampar			
<i>Catathelasma imperiale</i> kejsarskivling	NT	1	Stridvall 86
<i>Hygrocybe quieta</i> luktvaxskivling	NT	1*	Stridvall 90
<i>Lepiota grangei</i> grönfjällig fjällskivling	VU	1*	Stridvall 90
<i>Peziza saniosa</i> blåmjölkig storskål	NT	1*	Stridvall 90
<i>Pseudoomphalina kalchbrenneri</i> kalkmjöl- navling	DD	1*	? 90

* Ånäsebäcken, osäker koordinat

HW= Henrik Weibull, TH=Tomas Hallingbäck, SH=Svante Hultengren

2.4.2 Geovetenskapliga bevarandevärden

Hela området är beläget inom den så kallade Dalformationen. Denna består av sedimentära bergarter avsatta i en synklinal i den gotiska berggrunden. I bergartsserien ingår såväl kalkrika, förhållandevis lättvittrade bergarter, exempelvis lerskiffer och konglomerat, som mer svårvittrade som kvartsit och kvartsitsandsten. Dalformationen kännetecknas här som på andra ställen av de i nord syd gående bergsryggarna. Dessa ryggar består i reservatets södra del huvudsakligen av lerskiffer. Moräntäcket är vanligen tunt. De mest omfattande moränjordarna återfinns längs bergssidor och i tvärgående dalsänkor.

2.4.3 Kulturhistoriska bevarandevärden

Inga registrerade fornlämning finns inom naturreservatets gränser. Dock finns spår av det tidigare kulturlandskapet i form av odlingsrösen, äldre spärrgreniga ekar samt rester av stigar och vägar.

2.4.4 Friluftslivsvärden

Det finns gott om stigar i området som vittnar om att såväl människor som vilt strövar i dess skogar. Ängsgranskogen och bäckravinen är spännande och vackra miljöer, och barrblandskogen i områdets norra del lämpar sig väl för strövtåg och plockning av svamp och bär. I kanten av hygget i den norra delen har man även en vacker utsikt över sjön Råvarp. De skötselåtgärder som beskrivs i del B kommer även att stärka reservatets friluftslivsvärden genom att göra landskapet öppnare och tillgängligare, samtidigt som man slår vakt om de områden med mogen barrskog som idag utgör härliga strövskogar.

Reservatet är beläget i en del av Dalsland som sommartid är välbesökt av både svenska och utländska turister, och flera populära utflyktsmål finns i närheten. Man kan ta sig till området sjövägen eller med bil eller cykel längs den vindlande väg 2218, som i sig erbjuder många vackra vyer och ett omväxlande landskap.

2.5 Byggnader m.m.

Inga byggnader finns i reservatet. Jakttorn finns, liksom en anläggning för träningsskytte.

DEL B – SKÖTSEL

3. Skötsel och bevarandemål

3.1 Riktlinjer för skötseln i reservatet

Generellt är skötseln i hela reservatet inriktad på att öka lövträdsandelen, skapa mer död ved och öka solbelysning. Många äldre ekar och andra äldre ädellövträd ska frihuggas. Om möjligt är bete av hela reservatet önskvärt, varför ingen indelning gjorts utifrån den aspekten. Förvaltaren får i så fall komma överens med djurhållaren om hur stängsling ska ske. Skötselområde 3, 4 och 5 är särskilt prioriterade för bete, men djuren kan med fördel passera genom övriga skötselområden för att få extensiva beteseffekter. Dock får betestrycket inte vara så hårt att lövträdsföryngring omöjliggörs.

I detta område är det särskilt viktigt med lokal delaktighet. Där det är möjligt ska de skötselåtgärder som utförs även gynna lokalsamhället i form av arbetstillfällen för boende i närområdet och/eller möjlighet att kombinera skötselåtgärder i och utanför reservatet, t.ex. stängsling och bete. Information om vilka skötselåtgärder som ska utföras, och varför, ska anslås vid reservatets P-plats. Intresserade ska beredas möjlighet att delta i skötselåtgärder för att sedan kunna tillämpa samma principer på egen mark.

3.2 Utgångspunkter vid indelning av skötselområden

Den huvudsakliga utgångspunkten vid indelning av skötselområden har varit markhistoriken och vilken typ av skötsel som ska bedrivas.

Skötselområdena är:

1. Ravinskog
2. Ängsgranskog
3. Skog på tidigare ängsmark
4. Hygge och ungskog på tidigare ängsmark
5. Brynzoner
6. Skog på tidigare utmarker
7. Alkärr
8. Bäck
9. Parkeringsplats

Skötselområdena visas på karta i bilaga 3 A.

3.3 Skötselområden med mål och åtgärder

Skötselområde 1 – Ravinskog

Skötselområde	Areal (ha)
1.1	3,7

Naturtyp	Areal år 2011 (ha)	Målareal (ha)
Lövblandade barrskogar	3,3	3,3
Barrsumpskog	0,4	0,4

Natura 2000-naturtyp	Areal år 2011(ha)	Målareal (ha)
9010 Västlig taiga	3,7	3,7

Beskrivning:

Bäckravin med lövblandad granskog. Bitvis är ravinslutningen mycket brant. I botten på ravinen rinner Ånäsebäcken. Miljön är fuktig och hyser flera hotade arter. Det finns många lågor.

Bevarandemål:

Bäckravin och sumpskogsmiljöer med naturlig dynamik, hög andel lövträd och död ved.

Engångsåtgärder:

Inga.

Underhållsåtgärder:

Inga.

Skötselområde 2 - Ängsgranskog

Skötselområde	Areal (ha)
2.1	1,4

Naturtyp	Areal år 2011 (ha)	Målareal (ha)
Granskog	1,4	1,4

Natura 2000-naturtyp	Areal år 2011 (ha)	Målareal (ha)
saknas	-	-

Beskrivning:

Skötselområdet utgörs av högstammig granskog på tidigare ängsmark. Marken är kalkrik och t.ex. blåsippa förekommer rikligt, särskilt i luckor och längs stigar.

Bevarandemål:

Extensivt betad luckig ängsgranskog med naturvärden knutna till gammal gran och lång kontinuitet av ostörd mark. Inslaget av lövträd ska öka. Det ska finnas många grova träd och mycket död ved.

Engångsåtgärder:

Försiktig plockhuggning av gran för att öka ljusinsläpp på några ställen. Inga lövträd får avverkas, men gärna ringbarkas. Avverkade granar randbarkas för att undvika barkborreangrepp och lämnas som lågor, dock ej på stigar.

Underhållsåtgärder:

Extensivt bete, det räcker om betesdjuren passerar genom området. Eventuellt ytterligare plockhuggning för att skapa luckor, samt bortröjning av täta granuppslag.

Skötselområde 3 – Skog på tidigare ängsmark

Skötselområde	Areal (ha)
3.1	7,2
3.2	2,8
Summa	10

Naturtyp	Areal år 2011 (ha)	Målareal (ha)
Granskog	0,5	0
Lövblandad barrskog	6,1	2
Triviallövskog	2,8	6
Triviallövskog med ädellövinslag	0,6	2

Natura 2000-naturtyp	Areal år 2011 (ha)	Målareal (ha)
saknas	-	-

Beskrivning:

Delområde 3.1 utgörs framför allt av planterad eller spontant uppkommen skog på tidigare ängsmark, men det innefattar även en del bergiga partier bevuxna med trivial- och ädellövträd. Tät, planterad granskog finns på några ställen. I områdets syöstra del är marken fuktig. Delområde 3.2 nere i Ramdalen är också f.d. ängs-, åker- och betesmark. Idag finns en lövsuccession med främst björk och asp. Inslaget av gran är bitvis stort.

Bevarandemål:

Trädbärande betesmark med grova och hamlade lövträd, aspkloner och enstaka en- och hasselbuskar. Det ska finnas många grova träd och mycket död ved.

Engångsåtgärder:

I delområde 3.1 ska minst hälften av grova ekar frihuggas. Lämpliga lövträd nyhamlas. Planterad granskog avverkas manuellt eller då risken för mark-

skador är minimal. Lövträd, framför allt grövre björk och sälg samt grupper av asp gynnas överallt på bekostnad av barrträd. Inga lövträd får transporteras ut ur reservatet, men kan med fördel högkapas eller ringbarkas för att öka ljuinsläpp samtidigt som död ved skapas. Lövträd som avverkats samt randbarkad gran läggs i brötar i soliga lägen på lämpliga platser i reservatet. Om det är möjligt utan markskador får merparten granvirke transporteras ut ur reservatet. Mot ängsgranskogen i skötselområde 2 görs en mjuk övergång med successivt ökande graninslag och slutenhet. I den fuktiga delen i skötselområdets sydöstra del gynnas lövträd, främst al, på bekostnad av gran. All yngre gran röjs bort.

I delområde 3.2 (Ramdalen) avverkas all gran och tas ur naturreservatet. Ca 20 procent av lövträden ringbarkas för att skapa död ved. Ringbarkning görs dock inte närmast vägen.

Underhållsåtgärder:

Bete och hamling i delområde 3.1. Eventuell bortröjning av sly där det är motiverat ur naturvårdssynpunkt. Även återkommande ringbarkning kan bli aktuell. Bete är även önskvärt i delområde 3.2 (Ramdalen) om det kan arrangeras med anslutande befintliga betesmarker utanför reservatet.

Skötselområde 4 – Hygge och ungskog på tidigare ängsmark

Skötselområde	Areal (ha)
4.1	6,3
Summa	6,3

Naturtyp	Areal år 2011 (ha)	Målareal (ha)
Ungskog	1,6	0
Hygge	4,7	0
Buskrik och trädbärande utmark	0	6,3

Natura 2000-naturtyp	Areal år 2011 (ha)	Målareal (ha)
9070 Trädklädd betesmark	0	6,3

Beskrivning:

I detta skötselområde har avverkning skett i sen tid. Idag (2011) finns ett kraftigt uppslag av framför allt hassel och skogstry i täta snår. På vissa platser finns överståndare av tall och björk. Kombinationen hassel och ung gran är också vanlig. Marken har här tidigare antingen varit ängsmark med inslag av mindre åkrar eller trädbärande betesmark. Idag finns inga större naturvärden här förutom det rika buskskiktet, men det finns stor potential att utveckla höga naturvärden i såväl mark- som trädskikt.

Bevarandemål:

Träd- och buskbärande betesmark med grova och hamlade lövträd, askklo- ner och hasselbuskar. Det ska finnas brynzoner med rika miljöer för insekter och fåglar. Det ska finnas många grova träd och mycket död ved.

Engångsåtgärder:

All yngre gran röjs bort och hasselsnåren glesas ut till fristående hasselbuskar. Grövre lövträd samt grupper av yngre asp friställs. Brynzoner skapas mot mer sluten skog, där säl, rönn och buskar som t.ex. skogstry och en gynnas. Nyhamling av lämpliga träd.

Underhållsåtgärder:

Bete och hamling. Återkommande röjning av granuppslag och hassel vid behov. Ytterligare utglesning av hassel kan bli aktuellt på sikt för att öka ljusinsläpp till markskiktet.

Skötselområde 5 - Brynzoner

Skötselområde	Areal (ha)
5.1	0,9

Naturtyp	Areal år 2011 (ha)	Målareal (ha)
Triviallövskog med ädellövinslag	0,9	0,9

Natura 2000-naturtyp	Areal år 2011 (ha)	Målareal (ha)
9070 Trädklädd betesmark	0	0,9

Beskrivning:

Kommer man från söder på väg 2218 är detta det första man ser av naturreservatet. Från en liten åkervall intill reservatsgränsen höjer sig en liten bergskam huvudsakligen bevuxen med kläna lövträd. Det finns dock enstaka grövre ekar på sina ställen som vittnar om hur landskapet tidigare sett ut. Några stora odlingsrösen ligger i sluttningen nära åkern, vilka är viktiga att röja fram både för dess kulturhistoriska och estetiska värden, samt för att förbättra livsmiljön för insekter genom ökad solbelysning.

Bevarandemål:

Trädbärande betesmark och brynzon med grova ekar samt solbelysta buskar och odlingsrösen. Det ska finnas många grova träd och mycket död ved.

Engångsåtgärder:

Friställ grova ekar och andra grova lövträd. Där det är lämpligt kan nyhamling ske av lövträd. Röj fram odlingsrösen så att de syns och blir solbelysta. Klen björk kan röjas bort om det är motiverat ur kulturmiljösynpunkt. Några yngre ekar lämnas som framtida efterträdare till de äldre ekar som finns idag. All gran som syns från vägen tas bort. Kläna granstammar och eventuella lövträd som avverkats läggs i brötar på lämplig solbelyst plats i reservatet. Grövre gran transporteras ut med hänsyn till markskador. Ris samlas upp och eldas eller flisas.

Underhållsåtgärder:

Bete och återkommande hamling av lövträd. Eventuell bortröjning av sly om nödvändigt, samt ringbarkning eller högkapning av lövträd för att öka

ljusinsläpp och skapa solbelyst död ved. Odlingsrösen hålls fria från ris och igenväxningsvegetation.

Skötselområde 6 – Skog på tidigare utmarker

Delområde	Areal (ha)
6.1	1,3
6.2	1,9
Summa	3,2

Naturtyp	Areal år 2011 (ha)	Målareal (ha)
Barrblandskog	3,1	0
Lövblandad barrskog	0,14	3,2

Natura 2000-naturtyp	Areal år 2011 (ha)	Målareal (ha)
saknas	-	-

Beskrivning:

Detta skötselområde består av två delområden som skiljs åt av ett hygge i östslutningen mot sjön. I delområde 6.1 sluttar marken västerut mot vägen och skogen domineras av högstammig barrblandskog med underväxt av blåbärris. Delområde 6.2 utgörs bitvis av hållmarker med rikligt med enbuskar samt ett glesare skikt av magrare barrskog. Skogspartierna och hållmarkerna i båda områdena har idag högt rekreativvärde i form av ströv- och bärskogar. Dessutom har man fin utsikt från kanten mellan delområde 6.1 och skötselområde 4 (nuvarande hygget) över sjön Råvarp.

Bevarandemål:

Luckig och extensivt betad barrblandskog med stort inslag av björk och asp. Gynnsamma miljöer för fågelfauna, svampar, lavar samt friluftsliv ska förstärkas och bibehållas. Det ska finnas många grova träd och mycket död ved.

Engångsåtgärder:

Försiktig luckhuggning och friställning av lövträd för att öka ljusinsläpp och möjliggöra föryngring av lövträd. Granar som avverkas randbarkas och lämnas som lågor där de fallit, dock ej över stigar. Ris samlas ihop och kan med fördel brännas på plats under vintertid.

En rastplats med utsikt över sjön och eldplats ställs i ordning på lämplig plats vid kanten mot skötselområde 4. En stig från vägen till rastplatsen kan röjas upp och skyltas.

Underhållsåtgärder:

Extensivt bete.

Skötselområde 7 - Alkärr

Skötselområde	Areal (ha)
7.1	0,3

Naturtyp	Areal år 2011 (ha)	Målareal (ha)
Lövsumpskog	0,3	0,3

Natura 2000-naturtyp	Areal år 2011 (ha)	Målareal (ha)
9080 Lövsumpskog	0,3	0,3

Beskrivning:

Detta skötselområde består av ett öppet kärr omgivet av alar och täta snår av bland annat hassel och skogstry. Kärrrets historik är okänd, men det är beläget i utkanten av tidigare ängsmark. Kärrret innesluts till största delen av skötselområde 4 som på sikt kommer att omvandlas till träd- och buskbärande betesmark. En mjuk övergång mellan dessa två skötselområden är önskvärd.

Bevarandemål:

Öppet kärr omgivet av ett rikt buskskikt men med viss solbestrålning.

Engångsåtgärder:

Träd och buskar kring kärret glesas försiktigt ut så att vattenytan får viss solbelysning. Alar gynnas kring kärret och täta busksnår sparas åt fåglar och insekter. Ris och grenar kan med fördel samlas i högar i kanten på kärret för att utgöra livsmiljöer för insekter och andra smådjur.

Underhållsåtgärder:

Området betas tillsammans med skötselområde 4. Eventuellt kan ytterligare försiktig röjning behövas i buskskiktet för att bibehålla solinstrålningen.

Skötselområde 8 - Bäck

Skötselområde	Areal (ha)
8.1	0,14

Naturtyp	Areal år 2011 (ha)	Målareal (ha)
Vattendrag forsande (till stor del)	0,14	0,14

Natura 2000-naturtyp	Areal år 2011 (ha)	Målareal (ha)
3260 Vattendrag med akvatiska mossor	0,14	0,14

Beskrivning:

Ånäsebäcken rinner fram i botten på ravinen. Till större delen är det strömmande eller forsande vatten. Endast vid utflödet ur Ånäsetjärnet är bäcken lugnflytande. Bitvis delar bäcken upp sig i flera fåror vilket skapar extra värdefulla livsmiljöer.

Bevarandemål:

Forsande/strömmande bäck rik på substrat i form av död ved.

Engångsåtgärder: Inga

Underhållsåtgärder: Inga

Skötselområde 9 - Parkeringsplats

Skötselområde	Areal (ha)
9.1	0,04

Naturtyp	Areal år 2011 (ha)	Målareal (ha)
P-plats	0,04	0,04

Natura 2000-naturtyp	Areal år 2011 (ha)	Målareal (ha)
saknas	-	-

Beskrivning:

Området ligger i direkt anslutning till den samfälliga vägen till Ramdalen.

Bevarandemål:

Grusad yta med plats för parkering av 4-5 bilar. (Uppställning av husvagn/husbil över natten är förbjudet enligt föreskrifterna för naturreservatet.)

Engångsåtgärder:

Anlägg en enkel P-plats efter samråd med Ramdalens vägsamfällighet. Kontaktperson är Rune Hegge, tel 0530-20015.

Underhållsåtgärder:

Grusas vid behov.

3.4 Forn- och kulturminnesvård

Naturreservatets kulturhistoriska lämningar är bristfälligt kartlagda och registrerade fornlämningar saknas. Att återställa delar av det tidigare hävdade landskapet är i sig en kulturvårdande åtgärd.

Kulturlämningar så som odlingsrösen, källor, gamla vägar, gamla åkrar m.m. som påträffas i naturreservatet röjs fram och vårdas genom bete och eventuella återkommande röjningar.

Gamla spärrgreniga lövträd och eventuella hamlade träd som påträffas utgör en del av ett kulturhistoriskt landskap. Dessa ska bevaras och vårdas genom frihuggning vare sig de lever eller är döda. Lämpliga efterträdare till dessa hagmarksträd och hamlade träd ska väljas ut och vårdas genom frihuggning, och eventuell hamling, särskilt i skötselområde 3,4 och 5.

4. Friluftsliv

Området lämpar sig redan idag för friluftsliv i form av skogspromenader, svamp- och bärplockning, huvudsakligen i de mognare barrskogsmiljöerna och längs med bäckravinerna. På grund av bäckravinens naturvärden förekommer exkursioner på enskilda föreningsinitiativ med jämna mellanrum. Efter att området omvandlats till ett bitvis öppnare landskap kommer dess rekreations- och estetiska värden öka ytterligare.

Karta över anordningar för friluftslivet finns i bilaga 3 A.

P-plats

Se skötselområde 9.

Information om naturreservatet

Bevarandemål:

Det ska finnas information om naturreservatet.

Engångsåtgärder:

En tillfällig informationstavla sätts upp vid P-platsen i samband med att restaureringarna i naturreservatet påbörjas. Denna information ska beskriva naturreservatets bevarandevärden översiktligt, vilka åtgärder som ska göras och varför, samt vad målbilden är. Denna tillfälliga informationstavla kan vara av enklare karaktär och ska sitta uppe tills de största engångsåtgärderna genomförts, för att sedan ersättas med en permanent informationstavla.

En permanent informationstavla sätts upp vid P-platsen. Tavlan skall vara utförd enligt svensk standard och Naturvårdsverkets anvisningar. De ska bland annat innehålla karta över naturreservatet samt beskriva dess syfte, bevarandevärden och gällande föreskrifter för allmänheten. En engelsk sammanfattning ska finnas.

Underhåll:

Den permanenta tavlan ska underhållas och vid behov bytas ut.

Vandringsled

Bevarandemål:

Det ska finnas en väl underhållen vandringsled med en rastplats och eldstad.

Engångsåtgärder:

Vandringsledens och rastplatsens exakta placering bestäms i fält av förvaltare tillsammans med tidigare markägare (kontaktperson: Anders Lennartsson) utifrån befintliga äldre stigar. Möjligheten att knyta ihop med befintlig stig på Ånäsebackens östra sida ska beaktas (inte markerat i karta bilaga 3 A). Samråd med berörda markägare (Ramdalen 1:10, Bengt Svan) behövs i så fall.

Underhåll:
Ledmarkeringar målas i vid behov.

5. Gränsmarkering

Reservatets gräns ska märkas ut i fält. Gränsmarkeringar ska utföras enligt Naturvårdsverkets anvisningar ”Att skylta skyddad natur”.

6. Uppföljning

6.1 Uppföljning av skötselåtgärder

Skötselåtgärder som utförs i reservatet bör dokumenteras av den som utför åtgärden. Av dokumentationen bör framgå:

- åtgärd
- plats (skötselområde)
- kostnad
- tidpunkt
- utförare

Åtgärder av restaureringskaraktär bör dokumenteras med foto före och efter åtgärd.

6.2 Uppföljning av bevarandemål och gynnsamt tillstånd

Länsstyrelsen ansvarar för att uppföljning av bevarandemål genomförs. Uppföljningen ska ske genom utvärdering av mätningar enligt ett antal mål-indikatorer för varje bevarandemål. Indikatorerna specificeras i en uppföljningsplan som tas fram senare i annan ordning. Uppföljningen kommer vara en viktig hjälp för förvaltarens planering av skötselarbetet. I Länsstyrelsens fortsatta arbete med uppföljning kan uppföljningsplanen löpande behöva revideras om det t.ex. visar sig att indikator eller metod inte är relevanta eller att tröskelvärden behöver ändras. Beslut om sådan revidering görs av Länsstyrelsen utan omprövning av skötselplan.

6.3 Revidering av skötselplanen

Skötselplanen gäller tills vidare och revideras när uppföljningen indikerar att det behövs.

7. Sammanfattning av planerad förvaltning

Förvaltningen av naturreservatet bekostas av Länsstyrelsen och Väst kuststiftelsen.

Tabell 4. Sammanfattning och prioritering av skötselplanens åtgärder. Prioritering inom intervall 1-3 där 1 är högsta prioritet att genomföra.

Åtgärd	Skötselområde	När/intervall	Prioritet
Gränsmarkering	Alla	2011-2012	1
Tillfällig informationsskylt	Se bilaga 3A	Innan skötsel påbörjas	1
Permanent informationsskylt	Se bilaga 3A	Efter att re-	2

		staureringar genomförts	
Anläggning av p-plats	Se bilaga 3A	2011-2012	1
Frihuggning av äldre lövträd	Alla (främst 3,4, och 5)	2011-2013	1
Nyhamling av lövträd	3,4 och 5	2012-2013	2
Luckhuggning och uttag av gran	4 och 5	2011-2013	1
Ringbarkning av lövträd	Alla	2011-2013	2
Stängsling och bete*	Alla (främst 3,4 och 5)	Innan eller snarast efter restaurering	1*

* Under förutsättning att det till rimliga kostnader går att arrangera bete.

8. Referenser

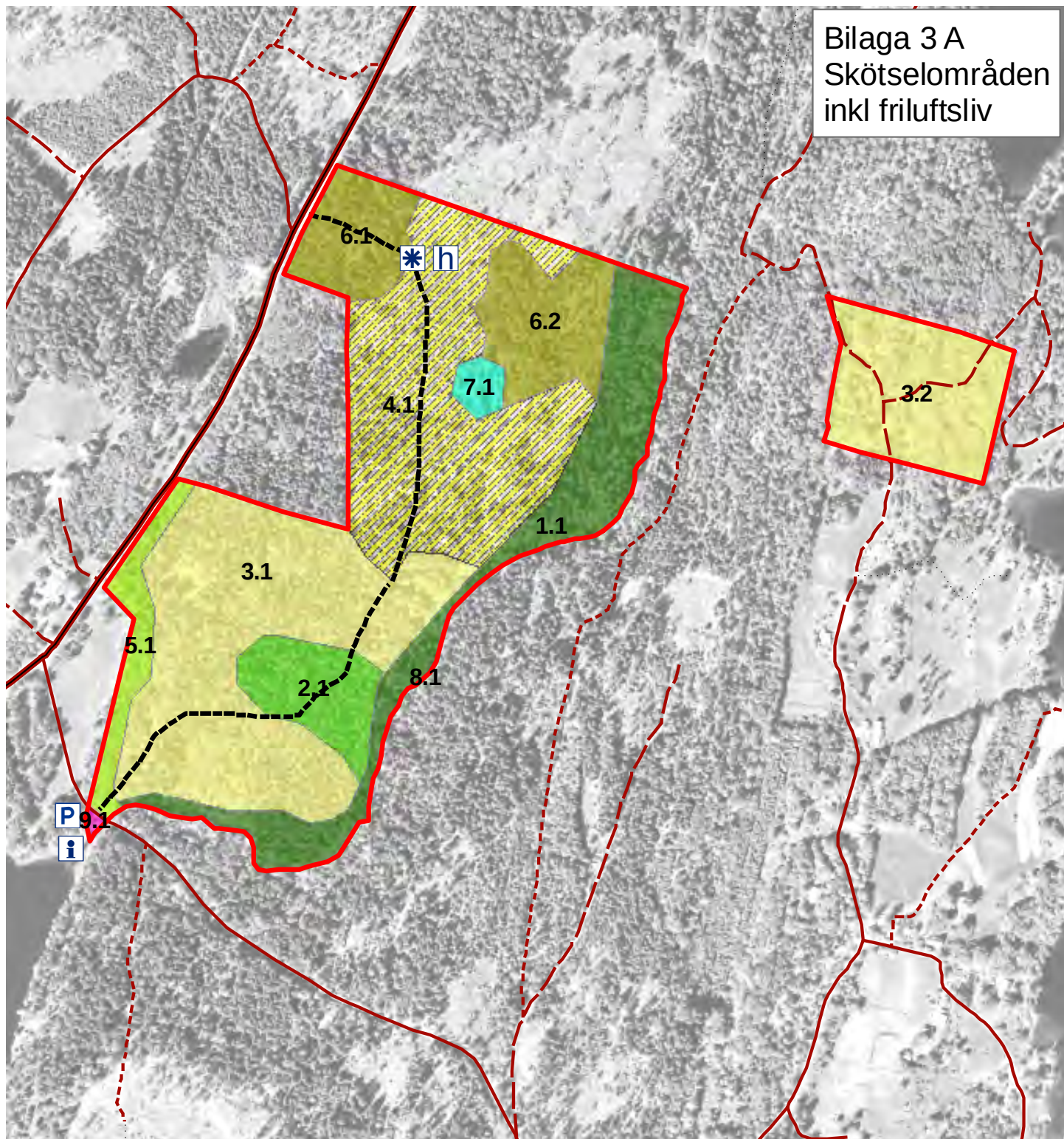
Allmänna referenser

- EUs art- och habitatdirektiv (direktiv 92/43/EEG) annex 2 och 4.
- EUs fågeldirektiv (direktiv 79/409/EEG) annex 1.
- Gärdenfors, U. (red.). 2010. Rödlistade arter i Sverige 2010. ArtData-banken, SLU, Uppsala.
- Löfgren, R. & Andersson, L. (red.). 2000. Sydsvenska lövskogar och andra lövbärande marker. Rapport 5081, Naturvårdsverket, Stockholm.
- Naturvårdsverket, 2003. Att skylta skyddad natur. Naturvårdsverket, Stockholm.
- Naturvårdsverket, 2003. Kartering av skyddade områden – skogstyper i naturreservat och nationalparker. Rapport 5282, Naturvårdsverket, Stockholm.
- Nitare, J. (red.), 2000. Signalarter - indikatorer på skyddsvärd skog. Flora över kryptogamer. Skogsstyrelsens förlag, Jönköping.
- Pålsson, L. (red.). 1998. Vegetationstyper i Norden. TemaNord 1998:510, Nordiska Ministerrådet, Köpenhamn.

Referenser specifikt för detta naturreservat

- Ahlén, J., Hultengren, S. & Weibull, H. 2007. Inventering av naturvärden vid Dackehögen, Ånäsebäcken och Ramdalen i Bengtsfors kommun i Dalsland.
- Länsstyrelsen i Västra Götalands län. 2005. Bevarandeplan för Natura 2000-område SE0530129 Råvarp.
- Länsstyrelsen i Västra Götalands län . 2009. Samsynsdokument för Ramdalen och Dackehögen i Bengtsfors kommun.

Bilaga 3 A Skötselområden inkl friluftsliv

I ravinskogen, alkärret och bäcken föreslås inga åtgärder. Här ska naturen få utvecklas fritt.

I skötselområde 4 (hygge/ungskog) föreslås röjning av gran, friställning av lövträd, m.m. för att skapa en träd- och buskbärande betesmark.

I övriga områden föreslås olika åtgärder för att gynna flora, insektsliv och fåglar. Det handlar t.ex. om luckhuggning, bortröjning av en del granar, ringbarkning av några lövträd, m.m.

Bäckens yta är så liten att den inte syns i kartan.

Se utförligare beskrivning i skötselplanen.

Skötselområden

- 1. Ravinskog
- 2. Ängsgranskog
- 3. Skog på tidigare ängsmark
- 4. Hygge och ungsog på tidigare ängsmark
- 5. Brynzoner
- 6. Skog på tidigare utmark
- 7. Alkärr
- 8. Bäck
- 9. Planerad P-plats

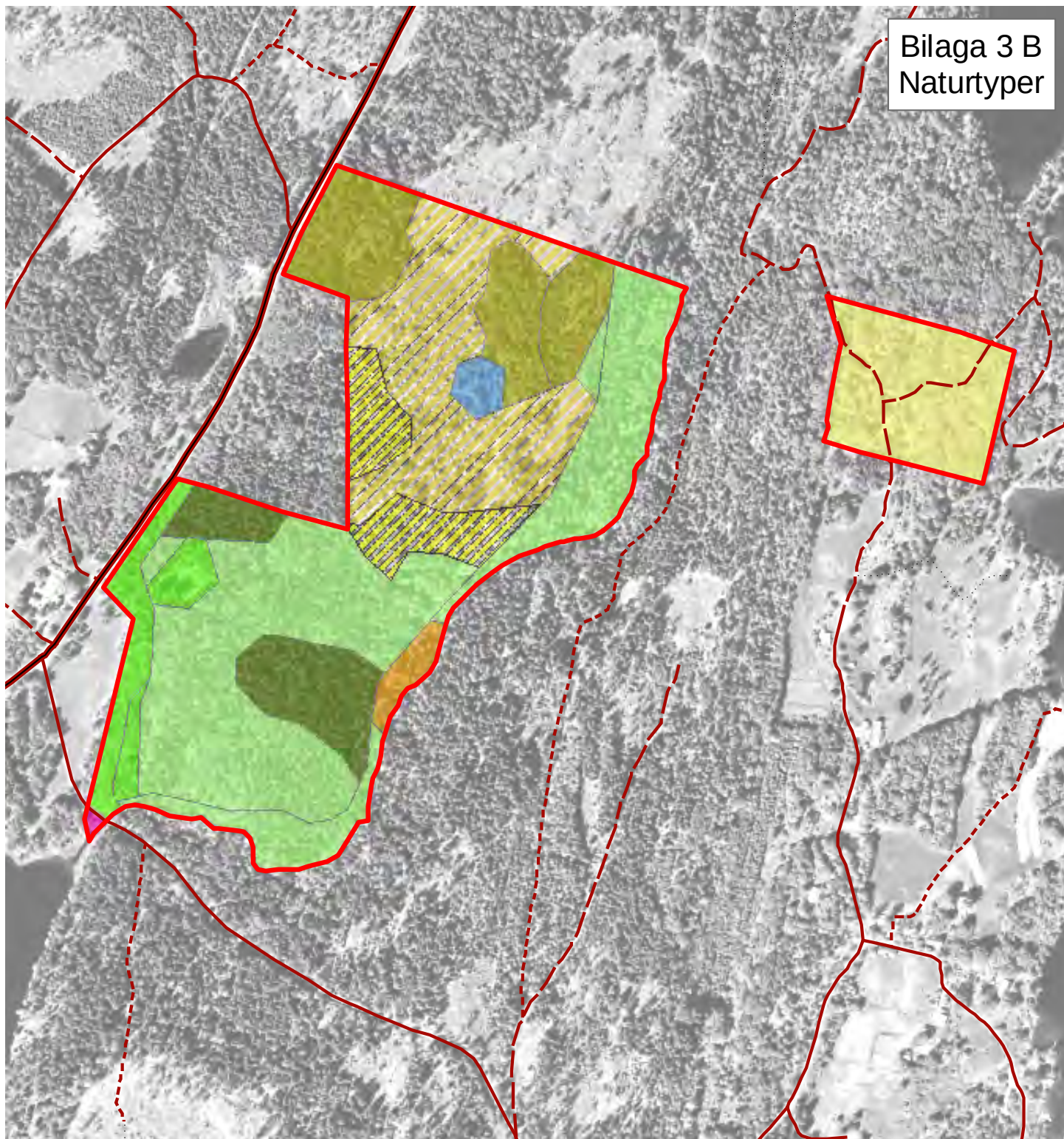
Friluftsliv

- P P-plats
- i Informationsskylt
- * Utsiktsplats
- h Eldstad
- Stig

1:6 000 0 50 100 200 Meter

Illustrationskarta till skötselplan för naturreservatet
Ånåsbäcken. Tillhör Länsstyrelsens beslut
2011-12-15, dnr 511-70728-2006.
GSD-Ortofoto © Lantmäteriet dnr 106-2004/188

TECKENFÖRKLARING

- Triviallövkog med ädellövinslag
- Triviallövkog
- Lövblandade barrskogar
- Barrblandskog
- Granskog
- Barrsumpskog, blandsumpskog
- Alkärr
- Ungskog
- Hygge
- Vattendrag
- Planerad P-plats

Vattendraget/bäcken är så liten till ytan
att den inte syns i kartan.

LÄNSSTYRELSEN
VÄSTRA GÖTALANDS LÄN

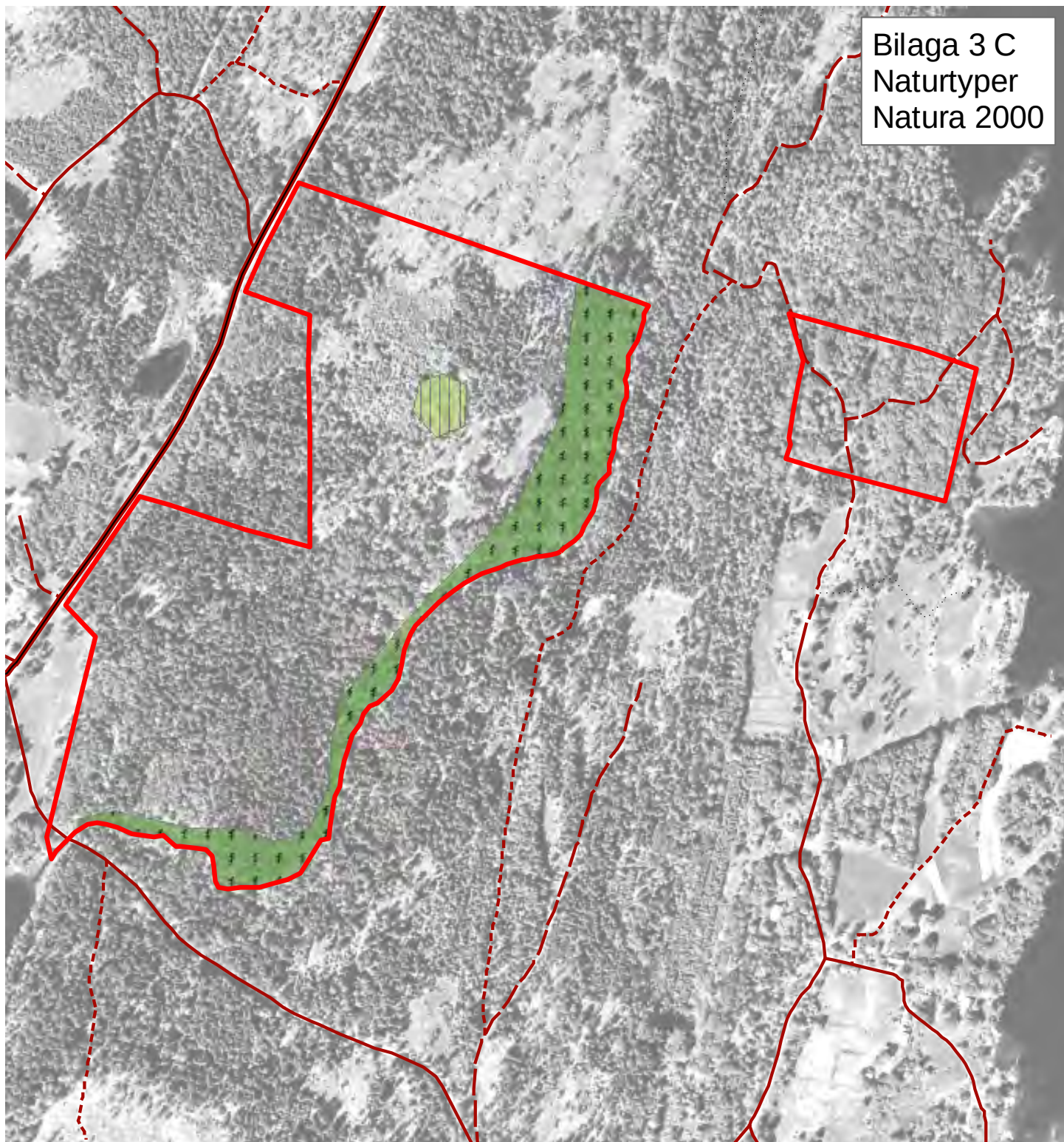

1:6 000

0 50 100 200
Meter

Illustrationskarta till skötselplan för naturreservatet
Ånäsebäcken. Tillhör Länsstyrelsens beslut
2011-12-15, dnr 511-70728-2006.
GSD-Ortofoto © Lantmäteriet dnr 106-2004/188

Bilaga 3 C
Naturtyper
Natura 2000

Natura 2000-naturtyper

- 3260 Vattendrag med akvatiska mossor
- 9010 - Västlig taiga
- 9080 - Lövsumpskog

Naturtypen 3260 Vattendrag med akvatiska mossor är så liten till ytan att den inte syns i kartan.

LÄNSSTYRELSEN
VÄSTRA GÖTALANDS LÄN

1:6 000
0 50 100 200
Meter

Illustrationskarta till skötselplan för naturreservatet
Ånäsebäcken. Tillhör Länsstyrelsens beslut
2011-12-15, dnr 511-70728-2006.
GSD-Ortofotograf © Lantmäteriet dnr 106-2004/188

Fastighetsförteckning för Ånäsebäcken naturresevat (DOS ID 1101364)

Sida 1(8)

2010-09-30

Ärendenummer

O102183

Handläggare

Irène Agebrand

Ärende

Kommun: Bengtsfors

Län: Västra Götaland

Fastigheter inom området (fastigheter, sänjelotter, fiskelotter, byggnad å, allmänt vattenområde)

Beteckning på kartan	Ägare/innehavare, adress	Övrigt
Flaterud 1:41	Naturvårdsverket 106 48 STOCKHOLM	

Marksamfälligheter inom området (samfälld mark, samfällt vatten, samfällt fiske, allmänningar)

Beteckning på kartan	Ägare/innehavare, adress	Ändamål
Oregistrerad samfällt lertag samt en oregistrerad väg (både på Flaterud 1:41:s skifte 1)	Deläggande fastigheter	Akt 15-TIO-16 Laga skifte år 1834
	Flaterud 1:4 Sten Larsson Lästvik 6 660 10 DALSLÅNGED	94/2400 mtl
	Flaterud 1:6 Lars-Erik Ragnar Svahn 1/4 Gruvgången 77, 2 Tr 653 43 KARLSTAD Barbro Ingrid Gunilla Gruvberger 1/4 Dalhemsgatan 12 653 49 KARLSTAD Inger Marianne Svahn 1/2 Gjutebrunnsvägen 23 436 45 ASKIM	5/96 mtl
	Flaterud 1:8 Karl Anders Lennartsson 1/2 Flaterud 30 660 10 DALSLÅNGED Yvonne Mari Nordlander 1/2 Flaterud 30 660 10 DALSLÅNGED	1/32 mtl

Marksamfälligheter inom området (samfällid mark, samfällt vatten, samfällt fiske, allmänningar)		
Beteckning på kartan	Ägare/innehavare, adress	Ändamål
	Flaterud 1:9 Jonas Eriksson Skårdalen 10 660 10 DALS LÅNGED	1/120 mtl
	Flaterud 1:13 Karl Gustav Johannesson ½ Kolarevägen 22 660 10 DALS LÅNGED Astrid Eleonora Johannesson ½ Kolarevägen 22 660 10 DALS LÅNGED	1/64 mtl
	Flaterud 1:14 Karl Anders Lennartsson ½ Flaterud 30 660 10 DALS LÅNGED Yvonne Nordlander Lennartsson ½ Flaterud 30 660 10 DALS LÅNGED	1/64 mtl
	Flaterud 1:18 Bengt Erik Axel Svan Flaterud Bäckmarken 660 10 DALS LÅNGED	1/120 mtl
	Flaterud 1:20 Eva Bjuréus Voksenkollveien 122 C 0790 Oslo NORGE	1/40 mtl
	Flaterud 1:21 Eva Bjuréus Voksenkollveien 122 C 0790 Oslo NORGE	1/40 mtl
	Flaterud 1:22 Eva Bjuréus Voksenkollveien 122 C 0790 Oslo NORGE	1/40 mtl
	Flaterud 1:25 Rolf Sune Palm Källhagsgatan 39 507 60 BORÅS	11/180 mtl

Marksamfälligheter inom området (samfällid mark, samfällt vatten, samfällt fiske, allmänningar)		
Beteckning på kartan	Ägare/innehavare, adress	Ändamål
	Flaterud 1:26 Jonas Eriksson Skårdalen 10 660 10 DALS LÅNGED	1/144 mtl
	Flaterud 1:27 Jonas Eriksson Skårdalen 10 660 10 DALS LÅNGED	1/144 mtl
	Flaterud 1:28 Lars Ingemar Havås Flaterud Bromyren 660 10 DALS LÅNGED	1/400 mtl
	Flaterud 1:29 Frans Birger Gustavsson Flaterud 36 660 10 DALS LÅNGED	11/192 mtl
	Flaterud 1:30 Lars Ivar Karlsson Hamngatan 7 661 30 SÄFFLE	1/192 mtl
	Flaterud 1:34 Bengt Erik Axel Svan Flaterud Bäckmarken 660 10 DALS LÅNGED	5/288 mtl
	Flaterud 1:35 Mary Oline Gustavsen ½ Kirkeveien 307 NO-3140 Borgheim NORGE Jan Gustavsen ½ Kirkeveien 307 NO-3140 Borgheim NORGE	1/288 mtl
	Flaterud 1:36 Karl Anders Lennartsson ½ Flaterud 30 660 10 DALS LÅNGED Yvonne Mari Nordlander ½ Flaterud 30 660 10 DALS LÅNGED	1/16 mtl

Marksamfälligheter inom området (samfällld mark, samfällt vatten, samfällt fiske, allmänningar)		
Beteckning på kartan	Ägare/innehavare, adress	Ändamål
	Flaterud 1:37 Bengt Erling Rune Hegge ½ Villavägen 8 464 50 DALS ROSTOCK Alice Gunvor Hegge ½ Villavägen 8 464 50 DALS ROSTOCK	1/32 mtl
Oregistrerad samfällld väg (över Flaterud 1:41 skifte 3)	Deläggande fastigheter	Akt 15-TIO-22
	Ramdalen 1:10 Bengt Erik Svan Ramdalen 14 660 10 DALS LÅNGED	7/32 mtl
	Ramdalen 1:12 Sven Bertil Larsson Adress saknas	7/96 mtl
	Ramdalen 1:14 Valfrid Karlsson 2/5 Ränsliden 2 464 95 DALSKOG Einar Karlsson 1/5 Fågelstavägen 12, 3 tr 124 33 BANDHAGEN Kjell Erik Andersson 1/5 Huken 10 660 10 DALS LÅNGED Anne Gunilla Andersson 1/5 Tisselskog Södra Lidögården 1 660 10 DALS LÅNGED	7/288 mtl
	Ramdalen 1:19 Anders Gunnar Johannes Rhodin Adress saknas USA	1/40 mtl
	Ramdalen 1:20 Bengt Erik Svan Ramdalen 14 660 10 DALS LÅNGED	1/64 mtl
	Ramdalen 1:37 Olof Gustaf Moe DB Ramdalen 10 660 10 DALS LÅNGED	7/72 mtl

	Ramdalen 1:47 Rolf Christer Svahn Buterud Borga 1 464 91 DALS ROSTOCK	39113/120960 mtl
	Ramdalen 1:48 Harriet Margareta Clarholm Viaduktgatan 26 B 464 33 MELLERUD	73/5760 mtl
	Ramdalen 1:42 Harriet Margareta Clarholm Viaduktgatan 26 B 464 33 MELLERUD	49/1296 mtl
	Ramdalen 1:46 Anders Rhodin ³ / ₄ adress saknas USA Erik Rhodin ¹ / ₄ adress saknas USA	5/2268 mtl
	Ramdalen 1:57 Rune Hegge ¹ / ₂ Villavägen 8 464 50 DALS ROSTOCK Gunnar Erling Yngve Hegge ¹ / ₄ Basunvägen 204 434 47 KUNGSBACKA Karin Marie Elisabet Hegge ¹ / ₄ Skällebyn 102 662 91 ÅMÅL	19/672 mtl
	Ramdalen 1:59 Pia Isabell Lennartsson ¹ / ₂ Ramdalen 16 660 10 DALS LÅNGED Lars Erik Lennartsson ¹ / ₂ Ramdalen 16 660 10 DALS LÅNGED	1/192 mtl
	Ramdalen 1:63 Pia Isabell Lennartsson ¹ / ₂ Ramdalen 16 660 10 DALS LÅNGED Lars Erik Lennartsson ¹ / ₂ Ramdalen 16 660 10 DALS LÅNGED	7/192 mtl

	Ramdalen 1:64 Bengt Olof Axberg $\frac{1}{2}$ Kolarevägen 19 660 10 DALSLÅNGED Gunnel Birgitta Persson $\frac{1}{2}$ Solrosvägen 3 462 61 VÄNERSBORG	7/192 mtl
	Flaterud 1:41 Naturvårdsverket 106 48 STOCKHOLM	257/4032 mtl

Anläggningssamfälligheter inom området (Gemensamhetsanläggningar enligt AL, anläggningar enligt LSV)

Beteckning på kartan	Ägare/innehavare, adress	Ändamål
Ramdalen GA:1	Ramdals vägsamfällighet c/o Rune Hegge Villavägen 8 464 50 DALS ROSTOCK	VÄG (går över Flaterud 1:41 skifte nr 1, södra delen)

Rättigheter inom området (servitut, ledningsrätt, nyttjanderätt, vägrätt, viltvårdsområde, fiskevårdsområde, rättigheter mineral/torv)

Beteckning på kartan	Ägare/innehavare, adress	Ändamål
Inga rättigheter funna inom områdena		

Allmän väg	Trafikverket	Väg 2218
-------------------	--------------	----------

Annat	Ägare/innehavare, adress	Anm
Strandskydd för Ånäsetjärnet		Akt 15-STY-3249 Berör Flaterud 1:41 skifte 1
Strandskydd för Råvarp		Akt 15-STY-3249 Berör Flaterud 1:41 skifte 3
Biotopskydd: 21§ naturvårdslagen		Akt 1460-P1
Natura 2000-område: Råvarp		Akt 1461-P43

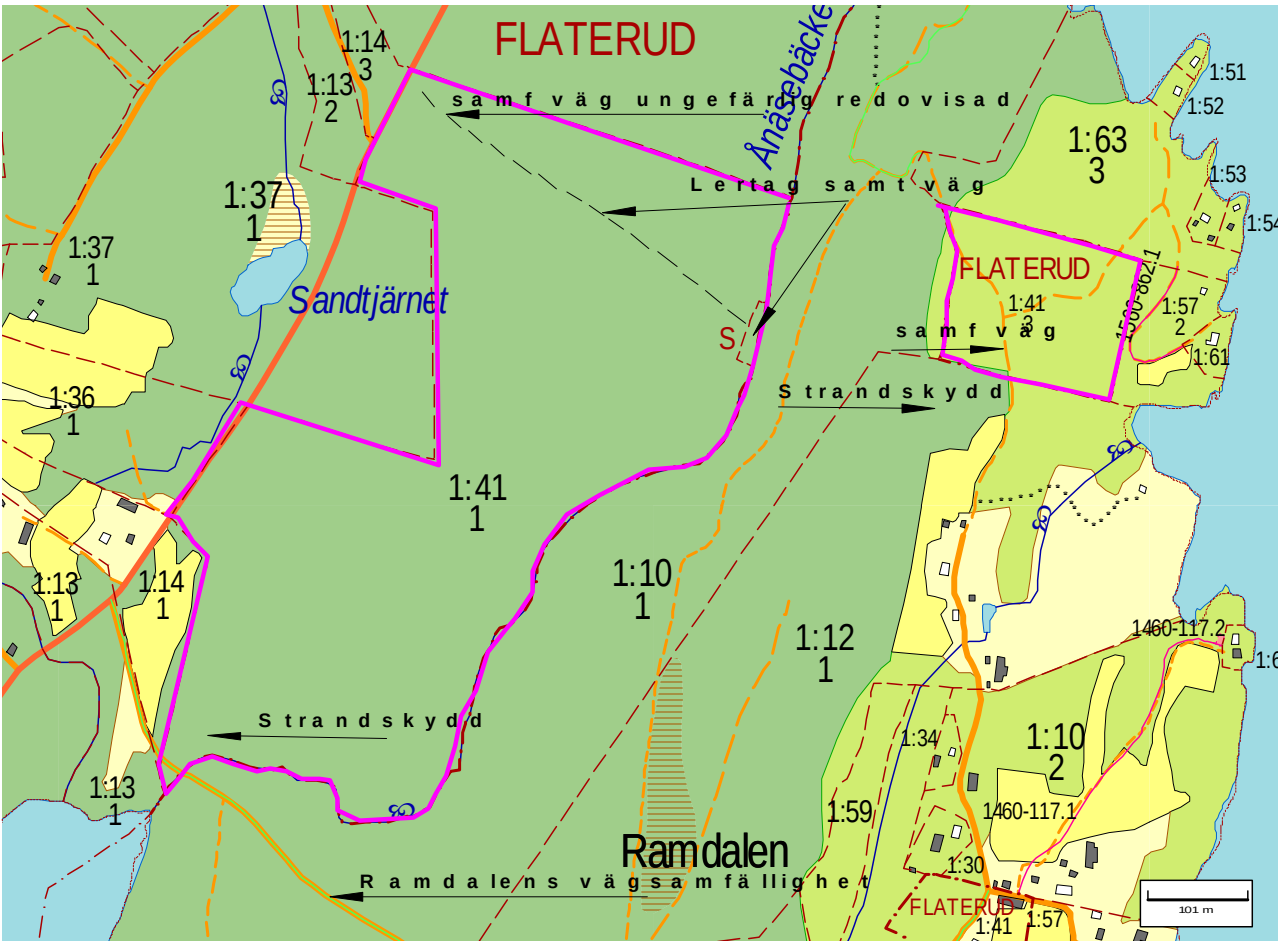
Uppllysning

Utredningen saknar servitut som eventuellt tillkommit genom vattendom eller liknande. Vidare saknas eventuellt avtalsrättigheter som inte är offentliggjorda genom inskrivning.

Utredningen saknar rättskraft.

Fastighetsförteckningen upprättad av

Irène Agebrand

Hur man överklagar Länsstyrelsens beslut om naturreservat enl 7 kap. miljöbalken

Var skall beslutet överklagas?

Länsstyrelsens beslut kan överklagas hos regeringen. **Överklagandet skall dock skickas eller lämnas in till Länsstyrelsen i Västra Götalands län, Naturvårdsenheten, 462 82 Vänersborg.**

Har överklagandet kommit in i rätt tid överlämnar Länsstyrelsen överklagandet och handlingarna till regeringen.

När skall beslutet senast överklagas?

Överklagandet skall ha kommit in till Länsstyrelsen **inom tre veckor** från den dag beslutet kungjorts (annonserats) i ortstidning.

Hur skall överklagandet utformas?

Överklagandet skall ske skriftligen.

I skrivelsen skall Ni

- tala om vilket beslut Ni överklagar t ex genom att ange beslutsdatum och ärendets diarienummer

- redogöra för hur Ni anser att beslutet skall ändras och varför

- uppge namn, adress och telefonnummer

Skrivelsen skall undertecknas.

Sändlista

Organisation	Adress	Adress forts	Postnr och ort
Naturvårdsverket			106 48 Stockholm
Riksantikvarieämbetet	Box 5405		114 84 Stockholm
Lantmäteriet Division Fastighetsbildning	Box 288		651 07 Karlstad
Bengtsfors kommun	Kommunstyrelsen	Box 14	666 21 Bengtsfors
Skogsstyrelsen Region Väst	Box 343		503 11 Borås
Skogsstyrelsen	Distrikt Fyrbodal	Box 789	451 26 Uddevalla
SGU	Box 670		751 28 Uppsala
Västkuststiftelsen	Box 5073		402 22 Göteborg
LRF Väst	Box 786		451 26 Uddevalla
SNF Norra Älvsborg	c/o Håkan Källqvist	Nästegårdsgatan 1C	524 30 Herrljunga
SNF Nordal	c/o Ingvar Arvidsson	Ängemyrsgatan 5	666 31 Bengtsfors
Trafikverket			405 33 Göteborg
Dalslands miljökontor		Box 19	668 21 ED
Skogsstyrelsen	Distrikt Fyrbodal	Lasarettsvägen 3B	66840 Bäckefors
Naturcentrum AB	Strandtorget 3		444 30 Stenungsund
Anne Gunilla Andersson	Tisselskog	Södra Lidögården 1	660 10 Dals Långed
Astrid och Karl-Gustav Johannessson	Kolarevägen 22		660 10 Dals Långed
Gunilla Gruvberger	Dalhemsgatan 12		653 40 Karlstad
Bengt Erik Svan	Flaterud Bäckmarken		660 10 Dals Långed
Bengt Axberg	Kolarevägen 19		660 10 Dals Långed
Bengt Svan	Ramdalen 14		660 10 Dals Långed
Einar Karlsson	Fågelstavägen 12		124 33 Bandhagen
Eva Bjureus	Voksenkollveien 122 C	NO-0790 Oslo	Norge
Birger Gustavsson	Flaterud 36		660 10 Dals Långed
Gunnar Hegge	Basunvägen 204		434 47 Kungsbacka
Gunnel Persson	Solrosvägen 3		462 61 Vänersborg
Margareta Clarholm	Viaduktgatan 26 B		464 33 Mellerud
Marianne Svahn	Gjutebrunnsvägen 23		436 45 Askim
Jonas Eriksson	Skårdalen 10		660 10 Dals Långed
Karin Marie Elisabett Hegge	Skällebyn 102		662 91 Åmål
Kjell Karlsson	Huken 10		660 10 Dals Långed
Lars Ingemar Havås	Flaterud Bromyren		660 10 Dals Långed
Lars Ivar Karlsson	Hamngatan 7		661 30 Säffle
Lars-Erik Ragnar Svahn	Gruvgången 77		653 43 Karlstad
Mary Oline och Jan Gustavsen	Kirkeveien 307	NO-3140 Borgheim	Norge
Olof Gustaf Moe DB	Ramdalen 10		660 10 Dals Långed
Pia Isabell & Lars Erik Lennartsson	Ramdalen 16		660 10 Dals Långed
Rolf Christer Svahn	Buterud Borga 1		464 91 Dals Rostock
Rolf Sune Palm	Källhagsgatan 39		507 60 Borås
Rune Hegge Alice Gunvor Hegge	Villavägen 8		464 50 Dals Rostock
Sten Larsson	Lästvik 6		660 10 Dals Långed
Valfrid Karlsson	Ränsliden 2		464 95 Dalskog
Yvonne Nordlander Anders Lennartsson	Flaterud 30		660 10 Dals Långed
Statens Geotekniska Institut	Chalmers Vasa	Hugo Grauers gata 5 B	412 96 Göteborg

Internt Länsstyrelsen

Lisa Ragnarsson	Kulturmiljöenheten		Mariestad
Jonas Ledelius	Rättsenheten		Göteborg
Matilda Wirebro	Samhällsbyggnadsenheten		Vänersborg
Elisabeth Thorsell	DRK, Samhällsbyggnadsenheten		Mariestad
E-postgruppen Områdesskydd naturvård + Förvaltning naturvård (endast e- post)			
Gunilla Odén	Naturvårdsenheten		Mariestad
Leo Korkka	Naturvårdsenheten		Göteborg
Kerstin Josefsson	Naturvårdsenheten		Vänersborg
Sven Swedberg	Naturvårdsenheten		Göteborg
Malin Christiansson	Naturvårdsenheten		Vänersborg